

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційне дослідження
Таранової Ольги Олександрівни на тему « Правовий статус інформації реєстру
речових прав на нерухоме майно» подане до захисту
у спеціалізовану вчену раду Державного податкового університету на здобуття
наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю
081 «Право»

Актуальність теми дослідження. З розвитком економіки кількість нерухомого майна стрімко росте. Відповідно юридичне значення державної реєстрації прав набирає ще більшої актуальності. Наявність документа про належності майна певній особі вже не єдине підтвердження власності на майно. Достатньо здійснити внесення інформації про дане майно в реєстр речових прав і мати доступ до даних відомостей. У дисертації досліджено значення інформації про право власності її обіг та проблеми які виникають при Державній реєстрації прав на нерухоме майно та подальшою роботою з реєстром.

Оскільки, від захищеності прав громадян на майно залежить стабільність економічної ситуації у країні, дане питання є досить актуальним. В умовах нестабільної економіки у зв'язку з військовим станом в країні та проблемами з енергозабезпеченням дуже важливо звернути увагу на правовий статус інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно. Дану проблему було висвітлено у роботі та запропоновано механізм дій для пом'якшення ситуації.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.
Ознайомлення зі змістом дисертаційного дослідження дають змогу зробити висновок про належний рівень роботи та публікацій. Робота виконана на відповідному рівні, логічно структурована та має обґрунтовані висновки та пропозиції. Наукова складова дослідження підтверджена належним та правильним підбором методів дослідження, як загально наукових так і спеціально юридичних. Вміння правильного застосування методів дослідження дало змогу встановити особливості, характерні ознаки об'єкту дослідження,

зробити правильні висновки та запропонувати пропозиції щодо вдосконалення розглянутої сфери суспільних відносин.

Основні положення дисертаційної роботи, теоретичні та практичні висновки і рекомендації оприлюднено в доповідях на науково-практичних конференціях, а також інших наукових заходах, зокрема: опубліковано 3 статті у фахових виданнях з юридичних наук (категорія Б); 1 стаття опублікована в зарубіжному; 3 тез доповідей представлено у збірниках матеріалів всеукраїнських науково-практичних конференцій. Всі публікації відповідають вимогам, які ставляться до такого виду наукових робіт.

Значний аналіз наукових публікацій, статистичних та довідкових матеріалів, нормативних документів говорять про глибоке дослідження питання правового статусу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно. Автором було різнобічно досліджено сутність статусу інформації про нерухоме майно, запропонувати шляхи покращення правового статусу інформації про нерухоме майно, що дає можливість говорити про важливість статусу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Дисертаційне дослідження підготовлене Тарановою О.О. у Державному податковому університеті за науковим рівнем, кількістю та змістом наукових публікацій відповідає вимогам до такого типу робіт.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Дисертація є завершеним науковим дослідженням, яке містить авторські розробки щодо правового статусу інформації реєстру речових прав на нерухоме майно. Наукові положення, висновки і рекомендації, які містяться в роботі чіткі та вагомі. Дана дисертація є одним із перших в Україні комплексних досліджень, в якому з використанням сучасних методів наукового пізнання та з урахуванням новітніх досягнень правничої науки розкрито зміст і

особливості правового статусу інформації реєстру речових прав на нерухоме майно.

Автор дає визначення поняття інформація про нерухоме майно - це особливий вид інформації у вигляді знакових комбінацій у формі відомостей та/або даних про нерухоме майно, що є об'єктами публічного або приватного інтересу.

Здобувачкою вперше обґрунтовано класифікацію видів інформації реєстру речових прав на нерухоме майно.

1. В залежності від суб'єкту який володіє майном:

- про фізичну особу;
- про юридичну особу.

2. В залежності від виду власності майна:

- інформація про державне майно;
- про комунальне майно;
- про приватне майно.

3. В залежності від доступу до інформації:

- відкритого доступу інформація (ту що можна отримати шляхом подання запиту онлайн або у відповідних органах);

- закрита інформація (доступна тільки уповноваженому органу Держателю Реєстру речових прав на нерухоме майно);

4. В залежності від роду майна:

- інформація про житлові приміщення;
- інформація про нежитлові приміщення;
- інформація про земельні ділянки.

5. В залежності від характеру інформації

- інформація про власника майна;

-інформація про нерухоме майно;

-інформація про здійснення запису в Реєстрі речових прав про нерухоме майно.

В результаті проведеного дослідження набули подальшого розвитку пропозиції щодо вдосконалення особливостей захисту інформації, що міститься в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно; ефективні методи запобігання та протидії порушенням безпеки інформації реєстру речових прав на нерухоме майно як сприяння рейдерству; напрями вдосконалення роботи з інформацією реєстру речових прав на нерухоме майно.

Результати дисертаційного дослідження пройшли апробацію під час доповідей на науково-практичних конференціях, були опубліковані у фахових науково-практичних виданнях України та за кордоном. Публікації сприяли реалізації поставлених у дисертації завдань.

Тому, дисертаційне дослідження Таранової О.О. проведено на високому науково-методичному та методологічному рівнях, результати та основні положення дисертації, що виносяться на захист, відповідають усім вимогам що висуваються для здобуття ступеня доктора філософії, є обґрунтованими, логічними та мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення, Зважаючи на вище викладене, можна стверджувати, що здобувачка в достатній мірі опанував методологію наукової діяльності та заслуговує на позитивну оцінку.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукова обґрунтованість дослідження підтверджується його результатами та висновками, які були зроблені здобувачкою внаслідок опрацювання значної кількості доктринальних джерел та вітчизняних й міжнародних актів (нормативних джерел). Обсяг цих джерел є достатнім для висвітлення теми та формулювання висновків, а спрямованість їх вмісту відповідає темі дисертації. Обґрунтованість

викладених у дослідженні і пропозицій досягається й правильно обраним методологічним підходом до здійсненого дослідження, що дозволило Тарановій О.О. належним чином висвітлити найбільш важливі аспекти обраної нею проблематики, які на сучасному етапі розвитку інформації як основи реєстру речових прав на нерухоме майно слід визнати недостатньо дослідженими.

Використання дисертанткою у роботі різноманітних наукових методів дослідження, зокрема діалектичного, системно-структурного, системно-функціонального, формально-юридичного та порівняльно-правового, дало змогу досягти всебічності та повноти аналізу поставлених проблем. А опрацювання значного масиву наукової літератури, нормативного та емпіричного матеріалу вплинуло на досягнення одержаного результату. При цьому враховані праці фахівців з історії теорії держави та права, адміністративного права, інформаційного права, цивільного права. Позиції, які формулює та відстоює авторка роботи, ґрунтуються на останніх досягненнях правової науки. Кількість та якість використаних джерел, глибокий їх аналіз також забезпечили достатній рівень достовірності й обґрунтованості висновків та рекомендацій, що містить дисертаційна робота. Варто зауважити, що наукові положення дисертаційної роботи об'єктивно відображають реальний стан обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Загалом, викладення авторкою положень дисертації здійснено з урахуванням мети і поставлених завдань, що відповідають об'єкту та предмету дослідження. Також слід зазначити що всі висновки за результатами проведеного нею дослідження, які авторка систематизувала наприкінці відповідних розділів та в окремій частині роботи із назвою «Висновки», повністю відповідають поставленим завданням, які, в свою чергу, відповідають змісту (окресленій авторкою структурі роботи). Відповідно можна зробити висновок про те, що дисертантка заслуговує на підтримку.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Полягає у тому, що вони становить науково-теоретичний, а також практичний інтерес, і можуть бути використані у: науково-дослідній сфері; правозастосовній діяльності; законотворчій діяльності; навчальному процесі.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертаційне дослідження «Правовий статус інформації реєстру речових прав на нерухоме майно» підготовлене Тарановою О.О. полягає в розробці науково-обґрунтованих тверджень про особливості обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно. Об'єкт дослідження: інформація про право власності на нерухоме майно. Предмет дослідження: правове забезпечення обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Структура роботи є логічною, адже дисертаційне дослідження розпочинається з аналізу загальнотеоретичного поняття про інформацію в цілому та інформацію про право власності на нерухоме майно. У другому розділі детально розкриваються особливості обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно. Зважаючи на актуальність захисту інформації про право власності автором виокремлено третій розділ, у якому досліджується проблеми що виникають під час обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно з акцентом на воєнний час.

Така послідовність викладення матеріалу дозволила повно розкрити питання, яке аналізувалось, виявити та узагальнити недоліки регулювання в нормативно-правових актах та сформулювати пропозиції з вдосконалення нормативного забезпечення.

У першому розділі, який має назву: «Теоретико методологічні засади обігу інформації реєстру речових прав на нерухоме майно як інституту інформаційного права» розкрито теоретико-методологічні засади обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно. Доведено що інформація з реєстру речових прав на нерухоме майно це особливий вид інформації. Вперше встановлено

класифікацію видів інформації з Реєстру речових прав на нерухоме майно. Визначено принципи інформації з Реєстру речових прав на нерухоме майно, а саме: достовірність, обов'язковість, гласність. Охарактеризовано суб'єктів що здійснюють обіг інформації в Реєстрі речових прав на нерухоме майно, головним з яких є держатель - Міністерство юстиції України.

Другий розділ має назву «Правове забезпечення обігу інформації з реєстру речових прав на нерухоме майно». Детально описано правові основи формування масиву інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно. Доведено що інформація в Реєстрі речових прав на нерухоме майно забезпечує вільне володіння власником свого майна.

У третьому розділі під назвою «Шляхи вдосконалення нормативно правового забезпечення обігу інформації реєстру речових прав на нерухоме майно» детально проаналізовано діючі методи нагляду та контролю за обігом інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Обґрунтовано, що мета захисту інформації є основою стабільності економіки держави та громадян.

Для зменшення негативних ситуацій у процесі обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно запропоновано:

- Вдосконалити функціонування державних реєстрів, з метою унеможливлення проведення реєстраційних дій за наявності відповідної заборони.

- Запровадити систему автоматичного обміну інформацією між Державним реєстром речових прав на нерухоме майно, Державним земельним кадастром, Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців і громадських формувань.

Робота завершується висновками, які відповідають отриманим результатам, завданням та меті дослідження.

При підготовці дисертації були використані 185 наукових, нормативних та статистичних джерел як в друкованому так і в електронному вигляді.

Загалом, викладення своїх міркувань здобувачкою у всьому тексті роботи здійснюється послідовно, всі підрозділи та розділи дисертаційної роботи взаємопов'язані між собою, містять достатню інформацію для формулювання тих висновків, яких дійшла авторка, розкривають конкретне поставлене завдання. Також слід акцентувати увагу й на відсутності повторів у викладенні матеріалу. Положення дисертаційної роботи достатньо апробовані. Отже, дисертаційне дослідження Таранової О.О. є важливим актуальним дослідженням особливостей обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно, вміщує чимало нових обґрунтованих ідей, висновків та пропозицій.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження Таранової О.О. на тему «Правовий статус інформації реєстру речових прав на нерухоме майно» можуть стати підґрунтям для подальших наукових досліджень. Результати можна використати в практичній діяльності Міністерства юстиції України, нотаріусам та особам що наділені правом внесення запису до Реєстру речових прав на нерухоме майно.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

Позитивно оцінюючи дослідження «Правовий статус інформації реєстру речових прав на нерухоме майно» написані Таранової О.О. відзначаючи його теоретичну і практичну цінність, водночас слід контракувати, що окремі положення роботи мають дискусійний характер та можуть стати підґрунтям наукової дискусії під час захисту і напрямами подальшої розробки даної теми:

1. У першому розділі дисертації Таранова О.О. детально розглядає з теоретичного аспекту поняття «інформація», «інформації про право власності», процес реєстрації, однак мало уваги приділяє реєстру речових прав на нерухоме

майно як програмному забезпеченню яка є інформаційною базою. На мій погляд доцільно було б доповнити даний розділ дослідженням роботи самого реєстру речових прав на нерухоме майно.

2. У пункті 1.3. дисертаційного дослідження «Суб'єкти забезпечення обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно» приділено увагу державним реєстраторам, нотаріусам та Міністерству юстиції України, однак не розглянуто власника майна який теж є суб'єктом обігу інформації про право власності на нерухоме майно. Робота значно б виграла якби була доповнена правами та обов'язками щодо інформації для власників майна.

3. На мою думку робота набула б більшої цікавості, як би включала додатки зразків документів що містять інформацію про право власності з різних етапів розвитку реєстрації права власності на нерухоме майно. Наприклад: свідоцтво про право власності, Інформаційна довідка з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, Витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

4. Автор у пункті 3.1. роботи зазначає що передбачений законодавством порядок здійснення нагляду та контролю за обігом інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно порушує чинну Конституцію України. В той же час, дисертанткою не описано яким механізмом можливо замінити даний вид контролю. На мою думку, пропозиції по вдосконаленню нагляду та контролю за обігом інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно надали б кращого розуміння позиції здобувачки.

Варто зауважити, що висловлені зауваження суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку роботи, а тільки спонукають до подальшої наукової дискусії за темою дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності. У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертація Таранової О.О. на тему

«Правовий статус інформації реєстру речових прав на нерухоме майно» є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

ВИСНОВОК

про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація Таранової Ольги Олександрівни на тему «Правовий статус інформації реєстру речових прав на нерухоме майно», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, містить нові науково обґрунтовані результати що відрізняються новизною в дослідженні правового статусу інформації реєстру речових прав на нерухоме майно, за своїм змістом відповідає галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), наказу МОН України №40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12 липня 2019 року) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44), а її автор Таранова Ольга Олександрівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Опонент:

**кандидат юридичних наук, доцент
старший викладач кафедри інформаційного
господарського та адміністративного права
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»**

О.С. Дяковський